

OSNOVE RAČUNOVODSTVA

Sofija Sekulić
sofija.s@ucg.ac.me

02.10.2024. :

- ✓ Važnost, proces i cilj računovodstva
- ✓ Bruto i neto imovina
- ✓ Bilans stanja i Bilans uspjeha
- ✓ Prosta i proširena računovodstvena jednakost
- ✓ Računovodstvena načela

Literatura za časove vježbi:

Prof.dr Slobodan Malinić, prof. dr Ana Lalević
Filipović, Mr Jovana Racković, „Finansijsko
računovodstvo-teorijski i praktični koncept“

Kolokvijum nosi maksimum 40 poena, sastoji se
od zadataka odrađenih na vježbama.

Testovi nose maksimum 5 poena.

Rad u grupama maksimum 10 poena.



Termin konsultacija:

Utorak 12:30 -13:30

Srijeda 12:30 -13:30

Kabinet 418

ŠTA JE RAČUNOVODSTVO?

Naučni metod kojim se, u skladu s odgovarajućom regulativom vrednuju, evidentiraju, klasifikuju i sumiraju poslovne transakcije i o kojima se izvještavaju zainteresovani korisnici.



Računovodstvo je u praksi mnogo više od definicije!

Zbog čega nam je bitno izučavanje računovodstva?

1. Poslovno
odlučivanje

2. Cijena dobara i
usluga / profit

3. Da li smo likvidni?

4. Koliko je naše
preduzeće zaduženo?

5. Koliku dobit
ostvarujemo iz
poslovanja?



6. Vrijednost imovine

7. Odnos između
sredstava i izvora
sredstava

8. Kako
maksimizirati dobit?

9. Kolika je razlika
između vremena
naplate potraživanja i
plaćanja obaveza?

10. Input-proces-
output

PROCESI U RAČUNOVODSTVU:

Input!
Proces!
Output!

1

Identifikovanje



POSLOVNE PROMJENE

Uplatnica
Prijemnica
Trebovanje
Izvod
Faktura

2

Evidentiranje



**KNJIGOVODSTVENA
EVIDENCIJA**

MRS / MSFI
Zakoni
Računovodstvena etika

3

**Prezentovanje i
interpretacija**



IZVJEŠTAJI

Izveštaj o finansijskoj poziciji
Izveštaj o ukupnom rezultatu
Izveštaj o novčanim tokovima
**Izveštaj o promjenama
na kapitalu**
Napomene

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI BILANS STANJA

Izvještaj koji pokazuje stanje imovine preduzeća **na određeni dan.**

Imovina predstavlja sva materijalna (zemljište), nematerijalna (akcije u drugim preduzećima), novčana (gotovina) i druga sredstva koje preduzeće posjeduje.

a. Poslovna imovina - ona imovina koja se koristi u poslovanju preduzeća: gotovina, mašine, zgrade...

b. Neposlovna imovina - imovina koja nije direktno vezana za poslovni proces preduzeća: odmaralište za zaposlene, vrtić za djecu zaposlenih, rekreativni centar za zaposlene i slično.

Struktura bilansa stanja

AKTIVA

Bilans stanja na dan 01.01.2024.godine

PASIVA

Stalna imovina

- I. Nematerijalna imovina -licence, franšize, patenti, goodwill...
- II. Materijalna imovina - zemljište, nekretnine, postrojenja, oprema;
- III. Dugoročni finansijski plasmani

Obrtna imovina

- I. Stvari – zalihe
- II. Prava – potraživanja
- III. Novac – tekući račun, gotovina

Kapital

- I. Osnovni kapital, rezerve, neraspoređena dobit...;

Obaveze

- I. Kratkoročne obaveze
- II. Dugoročne obaveze

Poslovna imovina

Bilans stanja je prikaz imovine preduzeća sa njena dva aspekta:

- 1. Pojavnih oblika;**
- 2. Izvora tih pojava oblika.**

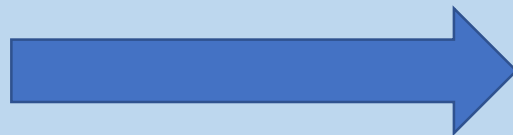
U tome je i suština dvojnog knjigovodstva!

Aspekt primanja i aspekt davanja!

Objašnjenje – situacija 1: Andrea posjeduje automobil koji je u cjelosti kupila sopstvenom ušteđevinom. Automobil je platila 12.000 eura.



Pojavni oblik



Izvor pojavnog oblika

Objašnjenje – situacija 2:

Andrea posjeduje automobil koji je kupila novcem koji je dobila na osnovu kredita u banci. Automobil je platila 12.000 eura.



=

Kredit u banci

Pojavni oblik

Izvor pojavnog oblika

Objašnjenje – situacija 3:

Andrea posjeduje automobil koji je platila djelimično iz svoje ušteđevine (3.000 eura), a ostatak iz odobrenog kredita (9.000 eura).
Automobil je platila 12.000 eura.



=



+ **Kredit u banci**

Pojavni oblik

Izvori pojavnog oblika

1. Pojavni oblici poslovne imovine

STALNA IMOVINA

Imovina koja se koristi u poslovnom procesu u periodu dužem od jedne godine dana i ima koeficijent obrta manji od 1.

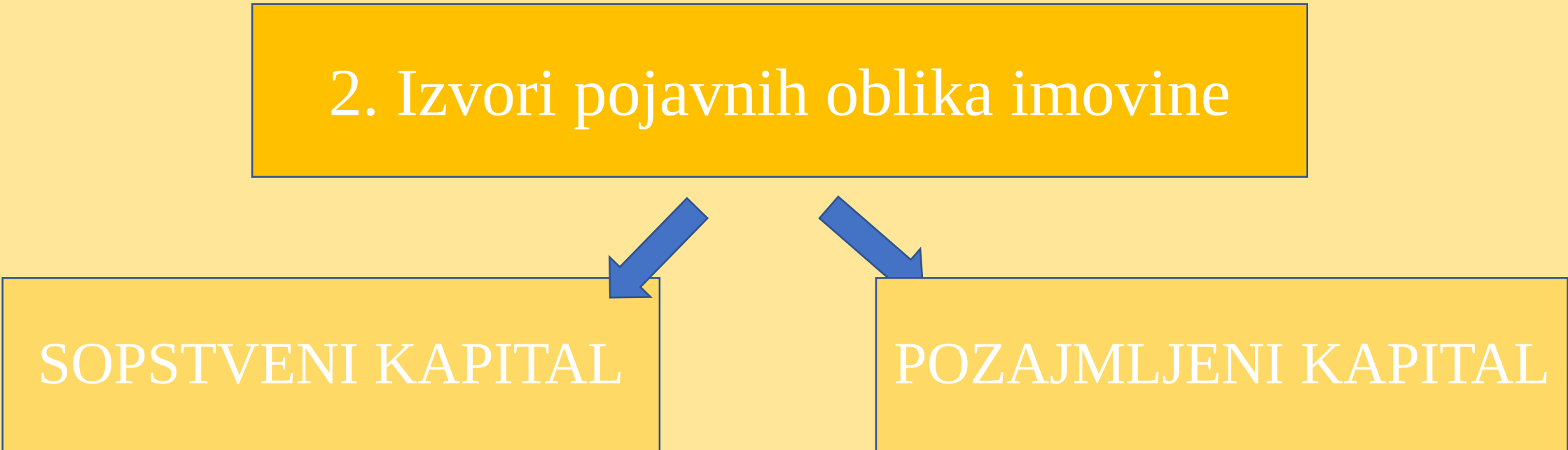


OBRTNA IMOVINA

Sredstva koja se u cjelosti utroše u jednom ciklusu procesa reprodukcije, i imaju koeficijent obrta veći od 1.



2. Izvori pojava oblika imovine



```
graph TD; A[2. Izvori pojava oblika imovine] --> B[SOPSTVENI KAPITAL]; A --> C[POZAJMLJENI KAPITAL];
```

SOPSTVENI KAPITAL

Vrijednost kapitala koju su vlasnici unijeli u preduzeće i stavili je u upotrebu na neograničen vremenski period.

U prethodnom primjeru Andree, sopstveni kapital bi bio ušteđevina kojom je ona kupila automobil.

POZAJMLJENI KAPITAL

Kapital koji preduzeću stoji na raspolaganju na ograničen vremenski period, i za koji po pravilu mora da plati određenu cijenu – kamatu.

U prethodnom primjeru Andree pozajmljeni kapital bi bio kredit koji je ona uzela od banke.

Bilans stanja je prikaz imovine preduzeća sa njena dva aspekta:

- **Pojavnih oblika;**
- **Izvora tih pojava oblika.**

Bilans stanja preduzeća X na dan 01.01.2024.godine

POJAVNI OBLICI

**IZVORI POJAVNIH
OBLIKA**

Bilans stanja preduzeća X na dan 01.01.2024.godine

IMOVINA

**SOPSTVENI KAPITAL
+
OBAVEZE**

Na ovaj način dolazimo do **proste računovodstvene jednačine**, prema kojoj važi sljedeće: **IMOVINA = SOPSTVENI KAPITAL + POZAJMLJENI KAPITAL**, odnosno, **SREDSTVA = KAPITAL + OBAVEZE**

PRIMJER

AKTIVA

BILANS STANJA

PASIVA



12.000 EURA
(sredstva)

UŠTEDEVINA 3.000 EURA
(sopstveni kapital)
+
KREDIT 9.000 EURA
(obaveze)

SREDSTVA = SOPSTVENI KAPITAL + OBAVEZE

Aktiva mora uvijek biti jednaka pasivi!

BRUTO I NETO IMOVINA PREDUZEĆA

Bruto imovina preduzeća predstavlja ukupnu imovinu preduzeća. Prema tome, bruto imovina jednaka je zbiru sopstvenog i pozajmljenog kapitala:

$$\text{Bruto imovina} = \text{Sopstveni kapital} + \text{Pozajmljeni kapital}$$

Neto imovina (čista imovina) predstavlja vrijednost imovine koja je finansirana sopstvenim izvorima (sopstvenim kapitalom). Prema tome, neto imovina jednaka je sopstvenom kapitalu, odnosno:

$$\text{Neto imovina} = \text{Bruto imovina} - \text{Pozajmljeni kapital}$$

PRIMJER: SREDSTVA I IZVORI SREDSTAVA BRUTO I NETO IMOVINA PREDUZEĆA

Kupili ste novo auto, stan ili kuću.
Na koji način ste finansirali navedenu imovinu?
Šta je za vas u tom slučaju bruto, a šta neto imovina?
U kojem slučaju je bruto imovina jednaka neto imovini?

**Net Asset
Formula** = Total Assets - Total Liabilities



Da se prisjetimo:

Prosta računovodstvena jednakost:

$$\text{Sredstva} = \text{Sopstveni Kapital (Kapital)} + \text{Obaveze}$$

$$\text{Aktiva} = \text{Pasiva}$$

$$\text{Bruto imovina} = \text{Sopstveni Kapital} + \text{Obaveze}$$

$$\text{Neto imovina (SK)} = \text{Bruto imovina} - \text{Obaveze}$$

4 vrste transakcija:

GRUPA PROMJENA	AKTIVA	PASIVA
I grupa	A+	P+
II grupa	A-	P-
III grupa	A+-	
IV grupa		P+-

Primjer 1: Osniva se preduzeće „XYZ“, čiji je vlasnik Ognjen Ognjenović. Potrebno je da student evidentira sledeće transakcije kroz prostu računovodstvenu jednakost - tabelu koja ima četiri kolone - sredstva (stalna i obrtna), kapital i obaveze.

U okviru trenutnog obračunskog perioda, nastale su sljedeće poslovne transakcije:

- a) Osnivač je otvorio račun kod poslovne banke i uplatio na ime osnivačkog uloga 5.000€ na tekući račun (izvod br.1).
- b) Osnivač je u obliku stvari unio u preduzeće mašinu u vrijednosti 2.000€, građevinske objekte u vrijednosti 4.000€ i zemljište u vrijednosti 2.000€ (statut), sa namjerom da ih koristi u dužem vremenskom periodu za obavljanje osnovne djelatnosti.
- c) Kupili smo robu u vrijednosti od 3.000€ od trgovinskog preduzeća „Tradeplus“ (ulazna faktura br.3 i prijemnica).
- d) Banka nam je odobrila kratkoročni kredit. Novčana sredstva od 2.000€ su uplaćena na tekući račun preduzeća (ugovor, izvod br.2)
- e) Prema izvodu poslovne banke isplaćena je faktura br.3 preko tekućeg računa preduzeća (izvod br.3).
- f) Na osnovu naloga za isplatu podigli smo 500€ za potrebe blagajne (izvod br.5, blagajnička uplatnica).

Rješenje:

$$S = K + O$$

Sredstva		Kapital	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina		
a)	+5.000	+5.000	
b) +8.000		+8.000	
c)	+3.000		+3.000
d)	+2.000		+2.000
e)	-3.000		-3.000
f)	+500 -500		
Ukupno			
8.000	7.000	13.000	2.000
15.000		=	15.000

- 1) Koliko iznose bruto i neto imovina Ognjenovog preduzeća?
- 2) Koje transakcije su dovele do povećanja, a koje do smanjenja bruto i neto imovine?
- 3) Sastaviti Bilans stanja - Izvještaj o finansijskom položaju na dan 30. januar (nakon svih nastalih transakcija)

RJEŠENJE – Bilans stanja:

AKTIVA

BILANS STANJA na dan 30.01.2024.

PASIVA

Primjer 2 (Za domaći): Potrebno je da student evidentira sledeće poslovne promjene kroz tabelu koja ima četiri kolone - sredstva (stalna i obrtna), kapital i obaveze.

Andrea je vlasnica preduzeća za proizvodnju kancelarijskog materijala. Kako bi bila u toku sa dešavanjima u preduzeću, na kraju svakog obračunskog perioda analizira izvještaj sa bitnim poslovnim događajima u firmi. Tokom analize prethodnog izvještaja utvrdila je da je iznos njene stalne imovine 130.000, iznos obrtne imovine 85.000€, a kapital preduzeća je iznosio 20.000€. U okviru trenutnog obračunskog perioda, nastali su sljedeći poslovni događaji:

- a) Andrea je, u želji da proširi svoj proizvodni kapacitet, kupila kopir mašinu vrijednosti 5.000€. Mašinu je platila sredstvima sa tekućeg računa svog preduzeća.
- b) Banka je u skladu sa potpisanim ugovorom o kreditu, uplatila preduzeću iznos od 20.000€ koji će se otplaćivati narednih 5 godina (izvod 1).
- c) Kupljen je dodatan materijal za proizvodnju sveski i notesa, vrijednosti 800 €. Po tom osnovu, primljena je faktura broj 17 i prijemnica 17/1 od dobavljača "Kastex". Faktura još uvijek nije plaćena.
- d) Desio se požar u jednom dijelu kapaciteta. Pri tom događaju je uništena mašina vrijednosti 10.000€. Andrea je donijela odluku da se mašina mora rashodovati.
- e) Sa blagajne je podignuto 1.000 € na osnovu naloga za isplatu radi izmirenja obaveze.
- f) Andrea, kao osnivač, je odlučila da unese u obliku stvari u preduzeće automobil vrijednosti 8.000€ koje će koristiti kao dostavno vozilo, u svrhu obavljanja svakodnevnih poslovnih aktivnosti.

Sredstva =		Kapital +	Obaveze
Fiksna Imovina	Obrtna imovina		
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			
f)			
Ukupno			

Rješenje:

$$S = K + O$$

Sredstva	Kapital	Obaveze
Stalna imovina + Obrtna imovina: $130.000 + 85.000 = 215.000$	20.000	? 195.000

Sredstva		Kapital	Obaveze
Stalna Imovina 130.000 +	Obrtna imovina 85.000	20.000	195.000
a) +5.000	-5.000		
b)	+20.000		+20.000
c)	+800		+800
d) -10.000		-10.000	
e)	-1.000		-1.000
f) +8.000		+8.000	
		Ukupno	
133.000	99.800	18.000	214.800
232.800		=	232.800

Koliko iznose bruto i neto imovina Andreinog preduzeća?
Koje transakcije su dovele do povećanja, a koje do smanjenja bruto i neto imovine?

Koje poslovne promjene su dovele do:
Povećanja bruto imovine i povećanja neto imovine?
Smanjenja bruto imovine i smanjenja neto imovine?

+BI : b,c,f
+NI: f
-BI: d,e
-NI: d

Sredstva =		Kapital +	Obaveze
Fiksna Imovina 130.000 +	Obrtna imovina 85.000	20.000	195.000
a)+5.000	-5.000		
b)	+20.000		+20.000
c)	+800		+800
d) -10.000		-10.000	
e)	-1.000		-1.000
f) +8.000		+8.000	
Ukupno			
133.000	99.800	18.000	214.800
232.800		= 232.800	

BILANS USPJEHA/ ILI IZVJEŠTAJ O REZULTATU

Finansijski izvještaj koji prikazuje uspješnost poslovanja privrednog subjekta za određeni period.

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI

Rashodi

odliv ekonomskih koristi iz preduzeća:

-smanjenjem aktive ili povećanjem obaveza

DOBITAK

Prihodi

priliv ekonomskih koristi u preduzeće;

-povećanjem aktive ili smanjenjem obaveza

Kako nastaju prihodi?

Prihodi se priznaju u obračunskom periodu u kojem su nastali, a ne u obračunskom periodu u kojem su naplaćeni.
Vrednuju se po prodajnoj cijeni.

Kako nastaju rashodi?

Rashodi se priznaju u periodu u kojem je priznat prihod koji ga je izazvao.

Vrednuju se po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja.

STRUKTURA BILANSA USPJEHA

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI



Troškovi materijala = 800 eura

DOBIT = 500 eura



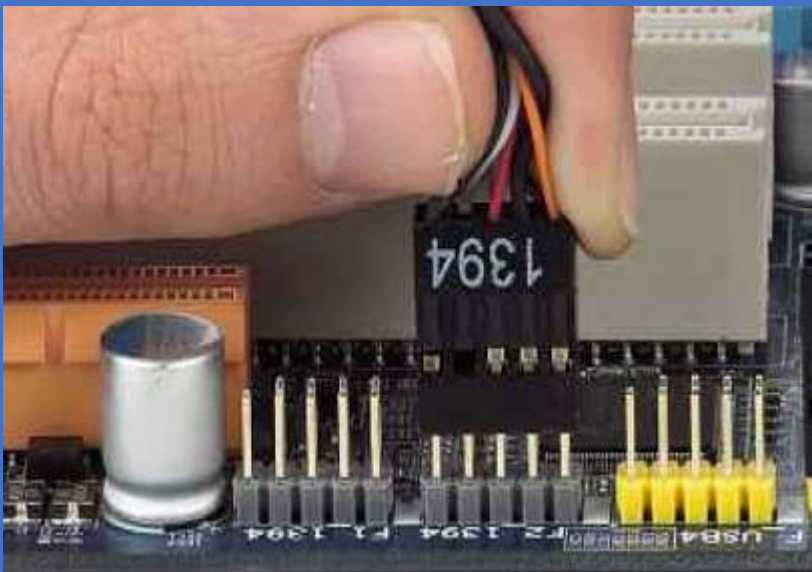
Prihod od prodaje = 1.300 eura

STRUKTURA BILANSA USPJEHA

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI



**Troškovi materijala i istraživanja
= 800.000 eura**



Prihod od prodaje= 720.000 eura

GUBITAK = 80.000eura

BILANS STANJA NA DAN 01.09.2024.

Aktiva		Pasiva	
STALNA IMOVINA		KAPITAL	
Sto	80	Osnovni kapital	170
Stolica	20		
Suncobran	25		
OBRTNA IMOVINA		OBAVEZE	
Brašno	30	Dobavljači	20
Puter	18	Kratkoročni kredit (pozajmica)	36
Jaja	22		
Kutije za pakovanje	16		
Blagajna	15		
UKUPNO	226	UKUPNO	226



Primjer 3: Osnovano je malo preduzeće za prodaju domaćih kolača. Sredstva i izvori sredstava prvog dana poslovanja su izgledali ovako:

BILANS USPJEHA			
Rashodi		Prihodi	
Troškovi materijala	40€	Prihod od prodaje kolača	170€
Troškovi zarada	15€	Prihod od usluga reklamiranja	30€
Troškovi amortizacije	15€		
Troškovi vode	5€		
Kamata na pozajmicu	7€		
DOBIT	118€		
UKUPNO	200€	UKUPNO	200€

BILANS STANJA NA DAN 30.09.2024.

Aktiva		Pasiva	
STALNA IMOVINA		KAPITAL	
Sto	75€	Osnovni kapital	170€
Stolica	15€	Dobitak	118€
Suncobran	20€		
OBRTNA IMOVINA		OBAVEZE	
Brašno	20€	Dobavljači	20€
Puter	10€	Kratkoročni kredit (pozajmica)	36€
Jaja	10€	Obaveze za zarade	15€
Kutije za pakovanje	6€		
Blagajna	203€		
UKUPNO	359	UKUPNO	359

Uporedite pozicije proste računovodstvene jednačine 01.09. i 30.09.

Prihodi i rashodi: Uticaj na imovinu preduzeća

Prihodi predstavljaju povećanje aktive proistekla iz poslovanja ili smanjenje obaveza, koje povećava kapital **ali da nije rezultat ulaganja vlasnika.**

Rashodi predstavljaju sva smanjenja aktive proistekla iz poslovanja bez mogućnosti nadoknade ili povećanje obaveza, koje smanjuje kapital **ali nije rezultat povlačenja uloga vlasnika.**

GRUPA PROMJENA	Sredstva	Kapital	Obaveze
V grupa (prihodi)	S+	K+	
VI grupa (rashodi)	S-	K-	
VII grupa (prihodi)		K+	O-
VIII grupa (rashodi)		K-	O+

Povezanost u procesu bilansiranja: bilansna ravnoteža

RASHODI	<	PRIHODI
DOBITAK		

Stalna sredstva	Sopstveni kapital
Obrtna sredstva	DOBITAK
	Pozajmljena sredstva

AKTIVA = PASIVA

RASHODI	>	PRIHODI
		GUBITAK

Stalna sredstva	Sopstveni kapital
Obrtna sredstva	GUBITAK
	Pozajmljena sredstva

AKTIVA = PASIVA

Proširena računovodstvena jednakost

Prisjetimo se... Koja je veza između bilansa stanja i bilansa uspjeha?

- ✓ BU: Finansijski rezultat = Prihodi – Rashodi
- ✓ BS: Finansijski položaj : Sredstva=Kapital+Obaveze
- ✓ Prosta računovodstvena jednakost: $S=K+O$

$$01.01.2023.: S_0 = K_0 + O_0$$

$$31.12.2023.: S_1 = (K_0 + \text{finansijski rezultat}) + O_1$$

$$S_1 = (K_0 + P - R) + O_1$$

$$S + R = K_0 + P + O$$

$P > R$ dobitak
 $R > P$ gubitak

Sredstva+Rashodi = Kapital vlasnika+Prihodi+Obaveze

Primjer 4: Korporacija "Braun" se bavi prodajom aparata za kafu. U toku perioda od jedne nedjelje, nastalo je više poslovnih transakcija. Koristeći proširenu računovodstvenu jednakost ($S+R=K+P+O$), evidentirajte nastale promjene u tabeli:

a) Preduzeće je prikupilo dodatan iznos od 75.000 € emisijom akcija.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
a)	+75.000		+75.000		

b) Kupljen je kamion vrijednosti 90.000 €, po fakturi broj 12. Sredstva su isplaćena iz dugoročnog kredita.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
b)+90.000					+90.000

c) Prodato je 300 aparata za kafu vrijednosti od po 50€. Pri nabavci ovih 300 aparata, preduzeće je platilo cijenu od ukupno 10.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
c)	-10.000 +15.000	+10.000		+15.000	

- d) Primljena je faktura broj 121 za tekuće održavanje postrojenja u iznosu od 1.000 €. Faktura još nije isplaćena.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
d)		+1.000			+1.000

- e) Isplaćena je plata radniku na ugovoru o djelu, u iznosu od 500 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
e)	-500	+500			

- f) Prodato je zemljište čija je knjigovodstvena vrijednost 13.000 €. Kupac je kupio zemljište za iznos od 16.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
f)-13.000	+16.000	+13.000		+16.000	

- g) Potrošen je materijal u vrijednosti od 1.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
g)	-1.000	+1.000			

$$S + R = K + P + O$$

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
a)	+75.000		+75.000		
b)+90.000					+90.000
c)	-10.000 +15.000	+10.000		+15.000	
d)		+1.000			+1.000
e)	-500	+500			
f)-13.000	+16.000	+13.000		+16.000	
g)	-1.000	+1.000			
77.000	94.500	25.500	75.000	31.000	91.000
197.000			197.000		

Računovodstvena načela (principi)

- Računovodstvena načela predstavljaju osnovna računovodstvena pravila kojima se precizno uređuju računovodstvene kategorije, i to poslovna imovina (aktiva, obaveze i kapital) kao i prihodi i rashodi koji nastaju kao posljedice poslovnih događaja.
- **Računovodstvena načela ili principi su:**
 - načelo poslovne jedinice
 - načelo dvostranog obuhvatanja poslovnih transakcija
 - načelo kontinuiteta poslovanja
 - načelo istorijskog troška
 - načelo uzročnosti
 - načelo vrijednosnog izražavanja
 - načelo opreznosti

1. Načelo poslovne jedinice

- ✓ „Preduzeće prilikom izvještavanja o finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja u poslovne knjige evidentira, odnosno u finansijske iskaze unosi samo one transakcije koje se na njega odnose, nezavisno o ličnim transakcijama vlasnika ili njegove lične imovine.“

Primjer: Vlasnik izvještajnog entiteta „MK & A“ DOO je u toku 2023. godine imao sljedeće aktivnosti:

- a) nabavio je dostavno vozilo po fakturi br. 1 od dobavljača u vrijednosti od 10.000 €, za potrebe entiteta;
- b) nabavio je mobilni telefon po fakturi br. 5 od dobavljača u vrijednosti od 350 €, za lične potrebe;
- c) napravio je troškove goriva u vrijednosti od 200 € za automobil koji vozi sa privatne svrhe;
- d) izvršena je prodaja gotovih proizvoda kupcima u vrijednosti od 15.000 €.

Koje poslovne aktivnosti u knjigovodstvenoj evidenciji „MK & A“ DOO treba evidentirati?

2. Načelo dvostranog obuhvatanja poslovnih transakcija

✓ „Sve poslovne aktivnosti koje imaju odraza na Iskaz o finansijskoj poziciji mogu se razvrstati (podijeliti) u četiri osnovne grupe – četiri osnovne bilansne promjene:

GRUPA PROMJENA	AKTIVA	PASIVA
I grupa	A+	P+
II grupa	A-	P-
III grupa	A+-	
IV grupa		P+-

1. Po fakturi br. 5 nabavljen je materijal od dobavljača u vrijednosti od 50 €.
2. Isplaćena je obaveza prema dobavljaču sa tekućeg računa u iznosu od 50 €.
3. Podignuta je gotovina iz blagajne i prenijeta na tekući račun u iznosu od 50 €.
4. Obaveza za kratkoročni kredit u iznosu od 50 € pretvorena je u dugoročni kredit.

3. Načelo kontinuiteta poslovanja

- ✓ MRS 1: „Subjekt je dužan finansijske izvještaje sastaviti na osnovu pretpostavke neograničenog vremena poslovanja, osim ako menadžment ne namjerava likvidirati subjekt, prestati poslovati ili ako nema drugih realnih alternativa.“
- „Going concern princip“
- Totalni i periodični finansijski rezultat

Primjer: Kosta je osnovao preduzeće 01.01.2023. sa ciljem da obavi jednokratnu poslovnu aktivnost. Preduzeće je prestalo sa radom devet mjeseci nakon osnivanja. Andrea je osnovala preduzeće 01.01.2023. sa ciljem da posluje neprekidno. Preduzeće posluje još uvijek. Navedite kakav obračun finansijskog rezultata će vršiti:

Kosta?

Andrea?

4. Načelo istorijskog troška

- ✓ „Imovinu preduzeća i sve poslovne transakcije u toku životnog vijeka u knjigovodstvu evidentiraju i u bilansu iskazuju u visini novčanog izdatka učinjenog radi realizacije te poslovne transakcije (promjene).“

Primjer: Vlasnik izvještajnog entiteta „MK & A“ DOO je u toku 2023. godine imao sljedeće aktivnosti:

- nabavio je rashladnu vitrinu po fakturi br. 1 od dobavljača u vrijednosti od 10.000 €;
- nabavio je materijal po fakturi br. 5 od dobavljača u vrijednosti od 500 €.

U svojim poslovnim knjigama nabavku vitrine i materijala treba evidentirati po vrijednosti koja je naznačena na fakturi (10.000 € vitrina i 500 € materijal), bez obzira što možda ta vitrina, odnosno taj materijal stvarno vrijede više, odnosno manje.

- Postoji mogućnost utvrđivanja vrijednosti ponovne procjene u skladu sa MRS!

5. Načelo uzročnosti

✓ „U cilju realnog obračuna periodičnog rezultata, neophodno je prihode i rashode dodijeliti obračunskom periodu u kom su nastali, nezavisno od toga kada će biti izvršena isplata (po osnovu rashoda), odnosno naplata (po osnovu prihoda)“

- tokovi rentabiliteta $\neq$ gotovinski tokovi

Primjer: Izvještajni entitet „MK & A“ DOO je u decembru 2023. godine imao sljedeće rashode i prihode:

- obračunati troškovi zarada i naknada zarada u iznosu od 500 € će biti isplaćeni u januaru 2024. godine;
- imao je priliv na tekući račun u iznosu od 1.000 €, po osnovu izdavanja poslovnog prostora koje započinje 1. 1. 2024. godine;
- troškovi telefona u iznosu od 50 €, ali će račun stići 10. januara 2024.

- Koje od navedenih transakcija preduzeće treba da obračuna u decembru mjesecu u svojim poslovnim knjigama?

6. Načelo vrijednosnog izražavanja

✓ „U knjigovodstvu preduzeća, nacionalna novčana jedinica (valuta) uzeta je kao zajednički imenitelj za iskazivanje svih transakcija i računovodstvenih kategorija uz osnovanu pretpostavku o stabilnosti novčane jedinice.“

Primjer: Vlasnik izvještajnog entiteta „MK & A“ DOO je od osnivanja nabavio vrlo heterogenu poslovnu imovinu:

- rashladna vitrina, 2 komada po cijeni od 10.000 €/kom.;
 - roba – čokolada 100 kg po nabavnoj cijeni od 0,5 €/kg;
 - materijal – daska 50 m³ po cijeni od 1 €/ m³.
-
- Svođenje heterogenih kategorija na zajednički imenitelj – novac.
 - Koliko iznosi vrijednost ukupne imovine ovog preduzeća?

7. Načelo opreznosti

✓ „Oprezno odmeravanje imovine i obaveza, te rashoda i prihoda, odnosno periodičnog rezultata preduzeća u cilju sprječavanja precjenjivanja imovine, potcjenjivanje obaveza i utvrđivanja precijenjenog periodičnog rezultata.“

- Djelovi imovine preduzeća – NV/CK, odnosno TC
- Obaveze preduzeća – NV, odnosno NV uvećana za iznos troškova isplate obaveza
- Prihodi – kada su razumno sigurni, ali ne i objektivno mogući (princip realizacije)
- Rashodi – kada su razumno mogući

Primjer: U septembru 2024. godine Kosta je pristao da za potrebe butika kupi auto od „Tojote“, pri čemu je isporuka zakazana za januar 2025. godine. Iako je to dobra vijest za „Tojotu“, ipak je moguće da nešto pođe naopako i da se prodaja ne ostvari. Stoga, „Tojota“ neće priznati prihod od spomenute transakcije u 2024. godini, jer tada nije objektivno siguran, iako je objektivno moguć. Umjesto toga, kada bi automobil stvarno bio isporučen (predat „u ruke“ Kosti) u 2025. godini, prihod bi se priznao u 2025. godini (nezavisno od toga što ga Kosta nije platio).

Primjer: U septembru 2024. godine, provalnici su iz butika OD „MAK“ ukrali robu u vrijednosti od 200 €. Postoji mogućnost pronalaska i vraćanja robe, ali takođe i mogućnost da je zauvijek nestala. Ukoliko je ovo drugo u pitanju, nastaće rashod za butik „MAK“. Dakle, ako pretpostavimo da sve do početka 2025. godine nije objektivno sigurno da je roba iz butika zauvijek nestala, to bi knjigovođa koji vodi poslovne knjige butika „MAK“ trebalo da prizna (evidentira) rashod u 2024. godini, jer je moguće da je nastao (ali nije sigurno!)

✓ Za sledeći čas utvrditi:

Pozicije bilansa stanja

Pozicije bilansa uspeha

Prostu računovodstvenu jednakost

Proširenu računovodstvenu jednakost

Pojmove bruto i neto imovine

Računovodstvena načela

